

Josefien's Dagboek.

★ en de Schaduw op
de Vlamingstraat in 1674

47

Inhoud

Voorwoord	2
Proloog	3
1. het Kozijn dat Te Veel Wist	5
2. Waar Het Licht Ons Achterliet	10
3. de Straat die Zwijgen Wilde	15
4. de Naam die Blijven Hangen Wilde	18
5. de Schaduw in de Ogen van de Stad	24
6. de Drempel naar Binnen	29
7. Wat het Zakje Niet Meer Kon Verbergen	34
8. Waar Hij Eindelijk Niet Meer Alleen Stond	40
9. de Echo die Niet Wilde Verdwijnen	47
10. Waar Het Licht Eindelijk Stil Werd	54
Nawoord	60

© Copyright 2025 door Martin Kruiniger – Alle rechten voorbehouden.

Het is niet toegestaan om enig deel van dit document te reproduceren, te dupliceren of door te geven, noch in elektronische vorm, noch in gedrukte vorm. Het opnemen van deze publicatie is streng verboden.

Voorwoord

Ik weet nog niet waarom ik alles opschreef. Misschien omdat dingen soms te groot voelen om alleen in je hoofd te bewaren. Misschien omdat ik bang was dat ik anders zou gaan twijfelen of het wel echt gebeurd was. Of misschien omdat Josefien zei dat het goed is om een plekje te hebben waar je gedachten kunnen ademen. Dat vond ik mooi, dus ik begon.

Dit dagboek is geen gewoon dagboek. Ik schreef niet over school of mijn kamer of wat ik aanhad. Ik schreef wat ik zag, wat ik voelde, en wat er gebeurde toen wij iets aanraakten wat niet stil wilde blijven. Ik probeerde zo eerlijk mogelijk te zijn, ook als ik bang was of twijfelde of ik het wel durfde te begrijpen.

Ik schreef dit zodat ik het nooit zou vergeten.
En misschien ook zodat iemand ooit begrijpt dat sommige dingen buiten de tijd bestaan.

Als je dit leest, beloof me één ding.
Lees het met de stilte van iemand die weet dat elk detail kon voelen alsof het ademde.

Dit was wat ik meemaakte.
Dit was wat er gebeurde op de Vlamingstraat.

In 1674.

Josefien

Proloog

De avond viel vroeg die dag in Delft. Een vochtige kou trok tussen de huizen door en legde een stille waas over de Vlamingstraat. De gracht lag donker en zwaar, alsof zelfs het water zijn adem inhield. Het enige licht kwam van een enkele lantaarn die schommelde in de wind en lange, bewegelijke schaduwen wierp tegen de muren.

In een van die huizen, een smal pand met een scheef kozijn, klonk een harde bons. Geen schreeuw. Geen stem. Alleen een slag, alsof iets viel zonder dat het gewicht had. Een man die verderop de straat liep, keek op. Hij zag het licht van de lantaarn tegen het kozijn vallen en dacht even dat het gewoon de wind was.

Tot hij het zag.

Een figuur.

Donker.

Onvast.

Alsof het tegen het licht in liep zonder voeten die de grond raakten.

De man bleef staan, de adem vast in zijn keel. De gedaante bewoog niet. Toch werd het steeds helderder dat hij niet naar iets keek dat van vlees of schaduw was. Het leek op een afdruk van iemand die daar had gestaan. Iemand die er niet meer hoorde te zijn.

De lantaarn flakkerde. Het licht bewoog.

En de gedaante was weg.

De man rende weg zonder om te kijken. Hij sprak er nooit meer over, behalve één keer, fluisterend, midden in de nacht, tegen iemand die het eigenlijk niet wilde horen.

Hij zei dat het raamkozijn koud was geweest toen hij het had aangeraakt. Te koud voor die tijd van het jaar.

En dat er iets in de straat leefde dat niet uit licht of uit donker bestond, maar uit alles wat ertussenin gevangen zat.

Later zou niemand meer precies weten wat hij had gezien.
Alleen dat het ergens begon daar, in dat kozijn.
En dat de Vlamingstraat dat jaar een plek werd waar het licht niet altijd
won.

Want sommige verhalen verdwijnen niet.
Ze wachten.
Tot iemand het aanraakt.

1. het Kozijn dat Te Veel Wist

Ik had niet verwacht dat de Vlamingsstraat zo anders zou voelen dan de rest van Delft. We liepen al een tijdje door de stad, maar hier leek alles stiller te worden op een manier die niet natuurlijk was. Alsof elk geluid dat we maakten zich meteen verstopte. Alsof de straat niet wilde dat iemand wist dat wij er waren.

Spot zat op mijn schouder en was tot dat moment best rustig geweest. Hij had zelfs nog aan mijn haar geknabbeld zoals hij soms doet wanneer hij zich verveelt. Maar zodra we de bocht hadden genomen en dit deel van de straat in liepen, bewoog hij niet meer. Hij bleef stil zitten, helemaal rechtop, met zijn oortjes strak vooruit. Dat deed hij alleen wanneer iets in de lucht veranderde. Ik voelde hoe hij met zijn pootjes tegen mijn kraag duwde, alsof hij wilde zeggen dat ik moest opletten.

Stacey liep links van mij en keek naar de huizen alsof ze niet begreep waarom deze straat anders voelde. Ze zei niets en dat viel me op. Vandaag had ze al de hele tijd kleine opmerkingen gemaakt over mensen die langs ons liepen, over hoe de geur van vers brood haar buik liet rommelen, of hoe ze die ene jongen op de Markt een perfecte rol in een slechte soap vond. Maar hier was ze stil. Helemaal stil.

De huizen stonden dicht op elkaar, scheef, alsof de tijd ze naar voren had geduwd. Het leek alsof sommige ramen niet op ons reageerden. Ik weet dat dat raar klinkt, maar het voelde echt alsof er iets achter het glas lag dat niet meekeek. Iets dat genoeg had van kijken.

Toen zag ik het.

Dat ene kozijn.

Half verscholen in de muur.

Diepe barsten in het hout, alsof iemand het ooit beet had willen houden.

En in de hoek donkerder dan logisch was.

Ik voelde een soort spanning in mijn lichaam, alsof mijn bloed een pas inhield. Spot maakte een klein geluidje, bijna een piep, en dook tegen mijn

nek aan. Ik legde mijn vingers zacht op zijn rug, maar zelfs dat stelde hem niet gerust. Zijn adem ging snel en warm tegen mijn huid.

Ik wilde net tegen Stacey zeggen dat we misschien moesten doorlopen, toen er iets gebeurde dat ik niet kon uitleggen. Het was alsof het kozijn mijn naam riep zonder geluid te maken. Niet letterlijk, maar mijn lichaam reageerde alsof ik geroepen werd. Alsof iemand aan de draadjes in mijn borst trok.

Ik stapte dichterbij.

Stacey keek naar me, haar ogen half donker van dat gevoel dat ze soms had.

Ik zei dat het goed was. Ik weet niet waarom ik dat zei.

Niets voelde goed.

Maar toch raakte ik het aan.

Het hout was kouder dan alles om ons heen. Het trok door mijn arm naar mijn schouder. Ik kreeg kippenvel tot aan mijn rug. De lucht om me heen leek dunner te worden. Alsof iets tussen mij en de straat ging staan.

En toen kwam het.

Het visioen.

Niet langzaam zoals soms gebeurt.

Maar hard en snel.

Een flits van beelden die niet van mij waren.

Ik zag licht dat heel fel was, bijna wit, alsof er iets brandde maar zonder vuur.

Een silhouet dat tegen dat licht in liep, alsof hij uit een andere plek kwam.

De angst van iemand die niet meer wist wat echt was.

Een stap die nooit werd gezet.

Een laatste gedachte die bleef hangen en nooit werd afgemaakt.

Mijn adem stokte. Ik wilde mijn hand wegtrekken, maar het kozijn klemde me vast alsof het me iets wilde laten zien dat ik niet mocht missen.

Spot kroop diep in mijn haar en verstopte zich zo ver mogelijk. Ik voelde zijn nageltjes zacht in mijn huid. Hij trilde, echt trilde, en dat maakte het geheel alleen maar nog echter.

Toen voelde ik Stacey's hand die de mijne vastpakte. Ze kneep hard. Te hard zelfs. Toen ik opkeek zag ik haar ogen. Ze waren groot en donker en vochtig. Ze keek naar hetzelfde punt op het kozijn als ik, maar haar hand had het hout nog helemaal niet aangeraakt.

Ik vroeg zacht wat ze zag.
Ze antwoordde pas na een paar seconden.

Ze zei dat ze hetzelfde zag als ik.
Dat ze de lichtflits zag.
Het silhouet.
De angst die geen stem had.

Ik voelde mijn maag draaien. Want mijn psychometrie kon iets voelen. Maar Stacey kon alleen zien wanneer ze iets raakte of wanneer er iets tussen ons gebeurde wat we nog nooit hadden begrepen.

We stonden daar een tijdje. Ik weet niet hoe lang. De lucht voelde zwaar en de straat leek een plek te zijn die te veel had meegemaakt. Alsof elke steen iets had gezien. Alsof de geschiedenis zich had opgerold in kleine hoekjes die hoopten dat niemand ze ooit zou aanraken.

Langzaam liet Stacey mijn hand los om haar vingers in elkaar te haken met de mijne. Ze pakte mijn hand voorzichtig, maar stevig genoeg om te zeggen dat wat ze nu ging doen niet licht was. Ik voelde hoe haar palm klam werd tegen de mijne. Hoe haar adem snel ging. Hoe ze bang was en toch doorging.

Ze zei dat ze wilde weten of de beelden echt waren of dat het alleen iets was wat ik had gezien en zij had gevoeld door mij.

Ik wilde haar tegenhouden.
Ik zei dat ze moest wachten.
Maar ze keek me aan alsof ze wist dat wachten niets zou veranderen.

Ze bleef mijn hand vasthouden. Nog steviger dit keer.
Spot verstijfde in mijn haar.
Mijn vingers trilden tegen het kozijn.

En Stacey strekte haar vrije hand uit.
Langzaam.
Schokkerig.
Alsof de lucht dikker werd naarmate ze dichterbij kwam.

Ik voelde het al voordat het gebeurde.
Die spanning die door mijn buik trok.
Het gevoel dat er geen weg terug was.
Dat iets ons zag.
Iets dat geen mens was.
Iets dat geen licht was.
Iets dat tussen het kozijn en de tijd hing.

Stacey raakte het kozijn aan.

De wereld werd stil.
Te stil.

De lucht werd wit.
Het geluid trok weg.
Mijn lichaam werd licht.
Spot kromp helemaal tegen mijn nek aan.

En toen kwam het.

Een flits.
Zó fel dat ik dacht dat mijn ogen zouden verbranden.
Zó snel dat ik het nauwelijks kon begrijpen.
Maar lang genoeg om te voelen dat de grond onder ons verdween.

Mijn hand kneep die van Stacey zo hard dat ik bang was haar pijn te doen,
maar ik kon niet anders. Alles trok samen in één beweging die geen tijd
had. Ik voelde hoe mijn voeten loskwamen van de plek waar ik stond. Ik

dacht nog dat ik wilde schreeuwen, maar het geluid kwam niet door de flits heen.

Het kozijn verdween.
De huizen verdwenen.
De straat verdween.

Alles werd wit.
En daarna zwart.
En daarna niets.

En precies in die nietsheid begon iets anders.

Iets dat niet van onze tijd was.

2. Waar Het Licht Ons Achterliet

Ik wist niet waar ik was toen ik mijn ogen weer durfde te openen. Eerst dacht ik dat ik ze nog dicht had, omdat alles om me heen zo wazig leek. De lucht was grijs en laag, alsof iemand er met een doek overheen had geveegd. Mijn adem was snel en mijn handen sidderden nog van de flits. Ik voelde hoe Stacey's vingers nog steeds in de mijne klemden, alsof we allebei bang waren dat als we loslieten, we weer uit elkaar zouden vallen.

Spot zat niet meer alleen in mijn haar, maar lag half tegen mijn nek geperst. Ik voelde zijn kleine hartje zo snel kloppen dat het bijna trilde tegen mijn huid. Ik legde mijn hand zacht op zijn rug en fluisterde dat het goed kwam, ook al wist ik dat nog helemaal niet.

De grond onder ons rook naar natte aarde en oude stenen. Niet naar asfalt of winkelstraten. Niet naar 2026. Het was een geur die dieper leek dan wijzelf. Ik kneep mijn ogen stevig dicht en weer open, alsof ik dan misschien weer terug zou zijn in de Vlamingstraat zoals we die kenden. Maar de straat die ik zag was anders.

De stenen waren grover.

De huizen waren ouder.

De lucht was stiller.

En de stilte had gewicht.

Stacey stond naast me en keek om zich heen met die blik die ze altijd kreeg wanneer ze de tijd niet herkende. Ze ademde diep in en uit, maar ik zag aan haar ogen dat ze probeerde zichzelf overeind te houden. Ze had dit vaker meegemaakt, maar nooit voelde het hetzelfde.

Ik wilde haar vragen of ze iets zag, maar voordat ik woorden kon vinden, hoorde ik iets in de verte. Niet hard, maar wel duidelijk. Een ritmisch tikken van kleine pootjes op stenen. Een geluid dat veel te vrolijk klonk voor hoe de lucht voelde.

Ik voelde mijn hart oplichten voordat ik er erg in had. Stacey keek op hetzelfde moment op.

Het knorren volgde daarna, helder en herkenbaar, alsof de straat zelf wist dat wij het nodig hadden.
Sirah.

Ik kon bijna lachen om hoe snel ze de hoek om kwam. Ze rende zo hard dat haar lijfje licht scheef ging. Haar geluid werd luider en hoger, alsof ze alles in één keer wilde zeggen. Ze stormde recht op ons af en knalde tegen mijn been alsof ze me wilde omhelzen maar niet wist hoe dat moest met een hangbuikzwijntje.

Ik zakte meteen door mijn knieën en hield haar koppie tussen mijn handen. Ze duwde haar warme snuit tegen mij aan, zo stevig dat ik bijna achterover viel. Spot stak voorzichtig zijn kopje uit mijn haar en keek naar Sirah alsof hij wilde checken of zij het écht was. Sirah gaf hem een zacht knorretje terug en tikte tegen hem met haar neus. Het maakte me warm vanbinnen, ondanks de kou van de straat.

Toen hoorde ik voetstappen.
Drie paar.
Rustig, zeker, vertrouwd.

Ik keek op en zag ze meteen.

Nadars, als eerste, met haar kalme manier van lopen die altijd voelde alsof ze de tijd kende in elke ruimte. Haar blik bleef maar een seconde op ons hangen, maar in die seconde voelde ik dat ze wist dat er iets met ons was gebeurd. Niet oppervlakkig, maar echt.

Daarachter kwam Lientje. Ze had haar hand al naar de stenen gebracht, alsof ze de grond begroette voordat ze naar ons toekwam. Haar vingers gleden zacht over de platte stukken straat alsof ze met ze wilde praten. Ik zag aan haar ogen dat ze iets voelde wat nog niet in woorden bestond.

En toen Annelieke.

Ze kwam een stap sneller naar voren zodra ze mij zag. Ik stond op om iets te zeggen, maar voor ik iets kon zeggen, had ze haar armen al om me heen geslagen. Ze hield me stevig vast, veel langer dan normaal. Alsof ze

checkte of ik er echt was. Alsof ze even wilde voelen dat ik weer op dezelfde wereld stond als zij.

Ik voelde hoe mijn adem eindelijk weer terugkwam.

Spot kroop voorzichtig omhoog en ging weer zitten op mijn schouder.

Annelieke streek met haar hand langs mijn haar en zei zacht dat ze blij was dat we er waren.

Stacey kreeg daarna dezelfde knuffel. Geen kennismaking, geen voorzichtigheid. Gewoon een warm weerzien. Ze legde haar hoofd even tegen Annelieke's schouder, alsof ze die kleine rust die ze altijd bij haar vond even nodig had.

Toen Annelieke ons losliet, viel het me pas op.

Haar schouder was leeg.

Jacob was nergens te zien.

Ik keek automatisch naar haar andere kant, alsof hij misschien verstopt zat achter haar mantel. Maar ze schudde zacht haar hoofd en lachte warm, alsof ze het al voelde aankomen.

Ze zei dat Jacob bij Chadri en Chase was.

Dat Chadri had gezegd dat het voor de dieren beter was om even weg te blijven van wat hij in de lucht voelde.

Dat Chase zich gedroeg alsof hij moest opletten.

Alsof hij een taak had.

Ik zag in mijn hoofd meteen hoe Jacob waarschijnlijk in Chase's vacht kroop, net zoals Spot dat bij mij deed. En hoe Chase waarschijnlijk netjes stil ging zitten zodat Jacob zijn plekje kon vinden. Het maakte me bijna ontroerd en ik wist niet eens waarom.

Lientje kwam dichterbij en legde haar hand zacht tegen de stenen. Haar ogen knepen iets samen. Ze zei heel rustig dat de grond iets had gevoeld op het moment dat wij hier waren verschenen. Iets dat snel was. Iets dat scherp was. Iets dat geen naam had.

Stacey keek om zich heen en zei dat ze hetzelfde voelde.
Niet via haar gave.
Maar gewoon.
In de lucht.
In het licht.

Toen keek Nadars naar mij.
Haar blik ging van mijn vingers naar mijn arm en toen naar het kozijn dat er niet meer was.
In haar ogen zag ik het.
Ze wist dat wij iets hadden aangeraakt dat niet van deze tijd was.

Ze vroeg niet wat.
Ze vroeg niet hoe.
Ze vroeg alleen of ik het kon beschrijven.

Ik probeerde het.
Het licht.
Het silhouet.
De angst die niet van mij was.
De stap die nooit afgemaakt werd.
Het gevoel dat iets nog steeds daar stond, ook al stonden wij hier.

Stacey zei dat ze hetzelfde zag.
Niet door mij.
Maar tegelijk met mij.

Daar werd het even stil.
Niet ongemakkelijk.
Maar hoog.
Alsof de lucht ons opving.

Sirah snuffelde tegen mijn schoen.
Spot kroop dichters tegen mijn nek.
En voor het eerst voelde ik dat dit niet alleen een tijdreis was.

Dit was een plek die iets wist.
Een straat die iets had gezien.
En wij waren er niet zomaar.

We waren hier omdat iets ons had teruggeroepen.
Of omdat iets nog niet klaar was toen het werd achtergelaten.

En diep vanbinnen wist ik dat wij het zouden moeten afmaken.

3. de Straat die Zwijgen Wilde

Het duurde even voordat ik goed kon ademen. De flits zat nog in mijn hoofd, alsof het licht zich had vastgezet achter mijn ogen. De lucht om ons heen voelde zwaar, bijna stoffig, alsof de tijd zelf niet zeker wist of wij hier wel mochten staan. Stacey hield mijn hand nog vast en keek om zich heen alsof elke steen haar iets wilde vertellen. Spot zat weer op mijn schouder, maar zijn lijfje bleef trillen, en bij elk klein geluid dook hij dieper in mijn haar.

De Vlamingstraat van 1674 zag er tegelijk bekend en vreemd uit. De huizen stonden scheef, maar hun kleuren waren zachter en minder beschadigd dan in onze tijd. Er hingen touwen met was bij de ramen en op sommige plekken lagen plukken stro. De gracht was smaller, donkerder, alsof het water iets had gezien dat niemand durfde te herhalen.

Sirah liep voor ons, blij en snuffelend, alsof zij de enige was die nog vond dat een straat gewoon een straat kon zijn. Stacey glimlachte kort om haar, maar daarna verdween die glimlach weer. Ze zei dat de lucht hier anders aanvoelde. Alsof er iets in hing dat niet hoorde te blijven hangen.

Nadars kwam naast mij lopen en keek naar het huis waar we net waren verschenen. Haar blik bleef hangen op het kozijn dat ik had aangeraakt in ons eigen tijdvak, maar hier was het jonger en minder beschadigd. Toch voelde het alsof het hout wist wat er later zou gebeuren. Ik durfde het nog niet aan te raken.

We liepen verder de straat in. Mensen liepen langs ons, sommige vriendelijk knikkend, andere snel weggijkend. Een vrouw die een mand met linnen droeg, keek iets te lang naar mij en Stacey, alsof ze niet kon plaatsen waarom twee onbekende meisjes zo dicht tegen elkaar aan stonden. Stacey kneep zacht in mijn hand. Ik voelde dat ze meer zag dan ik. Misschien voelde ze de echo van iets dat hier was gebeurd.

Lientje hurkte bij een scheur in de straatstenen en legde haar hand erop. Ze zei dat de grond iets vasthield. Geen ongeluk, geen ramp, maar een moment dat steeds terugkwam. Een gevoel dat niet loskwam van de plek

waar het was ontstaan. Nadars hoorde dat en keek meteen op. Dat deed ze altijd wanneer Lientje iets voelde dat te groot was om te negeren.

Ik keek naar het huis waar het kozijn zat, dat ene raam dat mij naar binnen leek te trekken. Ik voelde hetzelfde als in ons eigen Delft, maar hier was het sterker. Het had geen honderd jaar van verval en verflagen om zich te verbergen. Het stond rauw in de tijd. Ik liep ernaartoe zonder er echt over na te denken.

Stacey ging naast me staan. Ze keek naar mij in plaats van naar het huis. Ze vroeg of ik het aandurfde om opnieuw te voelen. Ik knikte, al wist ik niet zeker waarom. Spot kroop nog een stukje dieper mijn haar in, precies waar hij altijd heen ging wanneer iets te dichtbij kwam.

Ik raakte het kozijn aan.

Niet lang. Niet hard. Maar genoeg.

Het visioen kwam traag, als een oude deur die opengeschoven werd.

Het licht.

De jongen.

Zijn angst.

Het trillen van de lucht.

De gedaante die geen lichaam had maar wel richting.

Ik voelde zijn hartslag in mijn eigen borst.

Ik voelde zijn paniek in mijn keel.

Ik voelde die ene gedachte.

Als ik wegloop, komt het mee.

Als ik blijf, vindt het mij.

Ik trok mijn hand weg en zette twee stappen achteruit. Stacey hield me overeind. Ze zag hetzelfde, maar dan in beelden, flarden en contouren. Ze zei dat de gedaante dichterbij was dan in het eerste visioen. Dat het licht achter hem raar bewoog, alsof het niet wist welke vorm het moest aannemen.

Ik vroeg of ze het gezicht van de jongen duidelijker had gezien, maar dat was niet zo. Zijn gezicht bleef net buiten bereik, alsof de tijd hem wilde beschermen of juist voor ons wilde verbergen.

Toen gebeurde er iets wat ik niet verwachtte.

Een jongen verderop in de straat keek naar ons. Niet lang, maar lang genoeg dat het voelde alsof hij wist wat wij zagen. Hij droeg kleren van deze tijd, maar zijn blik was anders. Rustig. Scherp. Te volwassen voor zijn lichaam.

Voordat ik iets kon zeggen, liep hij weg.

Gewoon zo.

Alsof hij niets had gezien.

Maar mijn buik voelde anders.

Stacey zei dat hij ons kende. Of dat hij iets aan ons herkende. Ze zei dat het geen gewone blik was geweest. Dat hij had gekeken zoals mensen kijken naar iets dat ze al eerder hebben gezien maar niet durven benoemen.

We besloten de straat verder te volgen, klein stukje, gewoon om te zien hoe ver het gevoel reikte. Maar hoe verder we liepen, hoe meer duidelijk werd dat het huis met het kozijn het centrum was van alles. Een soort middelpunt waar de tijd iets had achtergelaten.

Toen we terugliepen, voelde ik het weer trekken. Niet aan mijn hand, maar aan iets dieper in mij. Een roep zonder geluid. Een gedachte die geen woorden had. Ik wist dat we terug moesten. Niet om opnieuw te voelen, maar om te zoeken. Om te begrijpen wie de jongen was. En waarom hij niet verder mocht.

Annelieke keek me aan en zei dat we vanavond nog niet alles zouden weten, maar wel genoeg om het juiste spoor te vinden.

Ik geloofde haar.

Want de straat was niet klaar met ons.

En het kozijn ook niet.

4. de Naam die Blijven Hangen Wilde

Ik had altijd gedacht dat de ergste dingen onzichtbaar waren. Gevoelens, gedachten, dingen die je alleen in je hoofd voelde. Maar hier, in de Vlamingsstraat van 1674, begon ik te vermoeden dat de ergste dingen juist half zichtbaar waren. Net genoeg om ze op te merken, niet genoeg om ze te begrijpen.

Na het moment bij het kozijn besloten we dat we niet nog een keer zomaar in een visioen wilden vallen zonder iets te weten. Stacey zei dat we naast zien en voelen ook gewoon moesten luisteren. Naar mensen. Naar de straat. Naar woorden die tussen gewone zinnen door glipten.

We bleven dicht bij elkaar. Sirah liep tussen mij en Stacey in, alsof zij de scheidslijn was tussen de wereld van toen en onze eigen tijd. Spot zat rustig op mijn schouder, maar elke keer wanneer ik even vergat dat hij er zat, bewoog hij zacht met zijn pootjes tegen mijn kraag, alsof hij me eraan herinnerde dat hij alles met mij meemaakte, of hij wilde of niet.

We kozen een huis dat vlak naast het onze stond. Tenminste, zo voelde het. Het was het pand direct rechts van het kozijnhuis. De deur stond op een kier en er hing een geur van brood, uien en iets zwaarders wat ik niet goed kon plaatsen. Iets met vlees misschien. Het soort geur dat in muren trekt en nooit meer helemaal weggaat.

Een vrouw kwam naar buiten met een houten kom in haar handen. Ze droeg een schort dat ooit wit was geweest. Haar ogen gleden kort over ons heen en bleven net iets te lang hangen bij onze kleding en schoenen. Ik voelde me ineens veel te modern zonder dat ik precies kon uitleggen waarom.

Annelieke stapte naar voren. Zij kon altijd het beste praten met mensen die niet wisten dat de tijd niet alleen vooruit liep. Ze groette de vrouw vriendelijk en stelde een paar heel normale vragen. Of de straat altijd zo rustig was. Of het altijd zo naar water rook. Kleine dingen, veilig. De vrouw antwoordde alsof het haar niets deed, maar in haar ogen zat iets van haast. Alsof ze geen tijd wilde maken voor onbekenden.

Toen vroeg Annelieke of er iets bijzonders was aan het huis naast het hare.

De vrouw verstijfde een beetje. Heel kort maar. Haar vingers knepen iets harder om de kom. Het was nauwelijks te zien, maar ik miste het niet. Stacey ook niet. Ik voelde haar naast mij adem inhouden.

De vrouw zei dat huizen gewoon huizen waren. Dat hout gewoon hout was. Dat licht gewoon licht was. Maar de manier waarop ze het zei, was te snel en te glad. Alsof ze een verhaal herhaalde dat ze zichzelf al vaak had verteld om niet aan de andere versie te denken.

Ik vroeg heel zacht, bijna vanzelf, of er ooit een jongen had gewoond. Of gewoon veel had rondgehangen. Bij het raam. Bij het kozijn.

De vrouw keek me aan alsof ik een naam had uitgesproken, terwijl ik dat niet had gedaan. Haar blik werd smal, niet vijandig, maar bang. Ze keek even langs mij heen, naar het huis, alsof ze controleerde of iemand meeluisterde.

Ze zei dat jongens altijd overal hangen. Dat je niet elke jongen een verhaal moet geven. Toch voelde het alsof ze in haar hoofd precies wist over wie ik het had.

Sterker nog, ik voelde het.

Mijn gave trok zacht aan me, niet omdat ik iets aanraakte, maar omdat ik haar reactie voelde als een soort echo. Angst, vermengd met spijt. En iets van schuld dat niet van mij was.

Ze wilde de deur alweer sluiten toen er binnen iemand riep. Een oudere stem, met een lichte schorheid. Ze draaide zich half om en zei dat ze eraan kwam. Voordat ze naar binnen ging, fluisterde ze bijna onhoorbaar een zin. Misschien meer voor zichzelf dan voor ons.

Hij had beter weg kunnen kijken.

De deur viel dicht.

We bleven even stil staan. Het was een van die momenten waarin alles in de lucht bleef hangen, alsof de straat moest beslissen of we hiermee verder mochten.

Stacey zei zacht dat de vrouw niet loog. Ze probeerde zo hard de waarheid onder woorden te vermijden dat je hem er bijna doorheen kon zien. Ik moest glimlachen om hoe zij dat zei, maar mijn buik voelde zwaar.

We liepen verder. Op een paar huizen afstand hoorden we metalen tikken. Het geluid van een hamer op iets hards. Een smalle werkplaats stond open en binnen zag ik een jongen die op een ijzeren beugel sloeg met een kleine hamer. Hij was misschien zestien, misschien zeventien. Zijn gezicht was scherp, zijn houding geconcentreerd, maar zijn ogen waren onrustig.

Nadars vroeg of we hier even mochten kijken. De jongen keek op, leek iets te willen zeggen, maar slikte het in. Hij knikte kort en legde het ijzer even neer. Op de achtergrond stond een man die eruitzag als zijn meester. Brede schouders, dikke armen, weinig geduld in zijn blik.

We mochten binnen komen, zolang we niet in de weg stonden. Dat was het soort toestemming waar wij prima mee konden leven.

Ik bleef net binnen de deuropening staan. De geur van metaal, hout en olie sloeg in mijn neus. Stacey liep verder naar binnen en keek naar de spullen. Ze liet haar vingers net boven een tafel zweven, alsof ze de lucht wilde voelen die tussen de gereedschappen hing.

Annelieke praatte met de man. Over werk, over drukte, over hoe het was om hier in de straat te zitten. Hij gaf korte antwoorden, zakelijk, alleen maar over ijzer, geld, bestellingen. Het ging pas mis toen zij vroeg hoe het was om naast dat huis te werken.

Hij zei dat huizen gewoon huizen waren. Precies dezelfde zin als de vrouw, maar zijn stem was harder. Een beetje te hard. Alsof hij daarmee iets binnenin wilde overstemme

De jongen, de leerling, keek kort op. En in die blik zat geen stoerheid, maar herkenning.

Ik keek terug. Lang genoeg om te voelen dat hij iets wist wat hij niet mocht zeggen.

Stacey kwam naast mij staan. Ze fluisterde bijna in mijn oor dat we het hem moesten vragen, niet zijn meester. Soms weet je precies bij wie een verhaal hoort, ook al heb je het nog niet gehoord.

De man draaide zich om om een ander stuk gereedschap te pakken. In dat moment keek ik de jongen recht aan. Ik vroeg hem of hij ooit licht had gezien dat er niet hoorde te zijn, bij het raam verderop.

Hij schrok. Zijn hand schoot naar het ijzer, alsof hij het vast wilde houden, maar hij greep mis. Het metaal viel op de grond met een scherp geluid. De meester vloekte en stuurde hem kortaf naar buiten om iets te halen. De jongen knikte snel en liep langs ons heen naar de straat.

Voor hij helemaal buiten was, stopte hij naast mij.

Hij zei niets.

Maar zijn hand tikte heel zacht tegen de deurpost.

Ik wist meteen wat hij bedoelde.

Zodra hij buiten was, volgden Stacey en ik. Annelieke en de anderen bleven even binnen, alsof ze instinctief begrepen dat dit gesprek niet met teveel oren erbij moest zijn.

De jongen stond een paar stappen verder, half om de hoek, uit zicht van zijn meester. Hij keek niet direct naar ons, maar naar de grond. Alsof hij bang was dat de straat meeluisterde.

Ik vroeg hoe hij heette, maar hij schudde zijn hoofd. Hij zei dat namen hier snel blijven hangen en dat hij die van zichzelf liever ergens anders achterliet. Dat was het moment waarop ik zeker wist dat dit geen gewone jongen was in dit verhaal.

Stacey vroeg of hij ooit iets had gezien bij het huis met het kozijn. Ze zei niet wat. Geen schaduw, geen gedaante, geen licht. Ze liet het open. Dat is haar kracht. Mensen vullen zelf de leegte wel in.

Hij slikte.

Hij keek even naar opzij.

En toen knikte hij.

Hij vertelde niet alles. Hij zei alleen dat er eens iemand bij dat raam had gestaan. Iemand van zijn leeftijd. Misschien net iets jonger. Een jongen die vaak later nog in de straat bleef hangen als de rest al binnen was. Die zich veilig voelde in de gloed van de lantaarns en het water.

Op een avond was er licht geweest dat te fel was. Geen bliksem, geen vuur, niets wat ze kenden. Het kwam van binnen, uit het huis. De jongen bij het raam had omgekeken. Niet snel. Alsof hij dacht dat hij de tijd had.

Hij had het licht in zijn ogen laten komen.

Sinds die avond was hij anders geweest. Stillere stappen, kortere zinnen, een blik die bleef hangen bij dingen waar anderen aan voorbij liepen. En toen, op een nacht, hadden mensen een schreeuw gehoord.

Of een scheur.

Hij wist het niet precies.

Hij keek ons eindelijk recht aan en zei dat er die avond iemand was die had gezegd dat hij een donkere gedaante had gezien die tegen het licht in liep. Niet naar de deur, niet naar buiten, maar naar het raam. Alsof de schaduw wist waar ze moesten kijken.

De jongen stopte even. Zijn adem ging sneller. Hij zei dat niemand meer precies wilde weten wat er daarna was gebeurd. Het enige wat zeker was, was dat de jongen erna niet meer hetzelfde was. En kort daarna was hij weg.

Ik vroeg of hij bedoelde verdwenen, of gewoon vertrokken. Hij zweeg. Dat was al antwoord genoeg.

Stacey vroeg of hij nog wist hoe de jongen heette.

Hij opende zijn mond.

Een letter kwam bijna over zijn lippen.

Ik voelde hem bijna in mijn eigen keel.

En toen draaide hij zijn hoofd weg en schudde strak van nee.

Hij zei dat sommige namen beter blijven waar ze zijn. Dat als je ze opnieuw hardop zegt, je dingen terugroept die niet meer terug horen te komen.

Voordat we nog iets konden vragen, pakte hij het pak dat hij volgens zijn meester moest halen en liep terug richting de werkplaats. Hij keek niet meer om.

Ik voelde een naam in mijn hoofd. Nog niet vol. Meer als een begin van een geluid. Het bleef maar rondjes draaien zonder dat ik hem kon pakken. Alsof iemand hem daar expres had neergezet.

Toen we terugliepen naar de anderen, kneep Stacey zacht in mijn hand. Ze zei dat het niet erg was dat we zijn naam nog niet wisten. Dat dat misschien pas mocht als we er klaar voor waren.

Ze keek naar het huis.

Ik keek naar het kozijn in mijn herinnering.

Spot tikte met zijn pootje tegen mijn hals, alsof hij mij terug wilde trekken naar mijn eigen lichaam.

En ergens heel diep vanbinnen wist ik: deze naam ging niet verdwijnen. Hij wachtte. Net als de schaduw. Net als het licht.

Hij had alleen nog het juiste moment nodig om uitgesproken te worden.

5. de Schaduw in de Ogen van de Stad

Ik wist niet dat een straat kon kijken, tot ik in de Vlamingstraat stond. Niet echt natuurlijk, niet met ogen. Maar met iets anders. Iets dat voelde alsof het in de lucht hing, in de stenen, in de ramen. Iets dat ademde tussen de mensen die er woonden. Hoe langer we hier waren, hoe meer ik dacht dat de straat niet zomaar een plek was, maar een soort geheugen dat niet vergeten wilde worden.

We stonden nog steeds dicht bij het huis met het kozijn. Ik wilde doorlopen, maar mijn voeten deden dat niet. Er was iets aan de manier waarop het huis stil stond. Niet gewoon stil, maar stil alsof het wachtte. Stacey moest maar één keer naar me kijken om te weten dat ik dat ook voelde. Ze zei niets, maar ze kneep zacht in mijn hand. Ik voelde haar vingers warm en onrustig om de mijne heen, alsof ze bang was dat als ze losliet, iets van ons hier zou blijven hangen.

Spot zat weer op mijn schouder. Hij had zijn lichaam klein gemaakt en zijn neus zat diep in mijn haar verstopt. Soms voelde ik hem trillen. Dat was het ergste. Dat hij het voelde voordat ik het volledig begreep. Hij deed dat alleen als de spanning in de lucht dikker werd dan woorden.

Sirah scharrelde wat rond bij onze voeten en maakte een zacht knorretje, maar zelfs zij keek af en toe op alsof ze iets hoorde wat wij niet konden horen. Dat maakte me nog onrustiger. Als dieren niet meer deden alsof de wereld gewoon was, wist je dat er echt iets niet klopte.

Nadars stond rechtop naast ons en keek naar de huizen alsof ze de stad probeerde te lezen. Lientje zat gehurkt bij de straatstenen en had haar hand er zacht tegenaan gelegd. Ze was stil op de manier die ik herkende als luisteren. Dat kon zij zoals niemand anders. Niet met oren, maar met wat er onder de stenen zat.

Annelieke stond iets verderop en keek naar de gracht. Haar gezicht zag er kalm uit, maar haar schouders stonden gespannen. Ik wist dat ze dat deed omdat ze zich verantwoordelijk voelde voor ons, ook al waren wij degene die het kozijn hadden aangeraakt. Soms denk ik dat zij meer begrijpt van wat er met ons gebeurt dan we zelf doorhebben.

We liepen langzaam verder door de straat. We wilden kijken of andere mensen iets hadden gehoord of gezien zonder er meteen diep op in te gaan. Soms zeggen mensen meer in wat ze proberen te vermijden dan in wat ze eerlijk durven te zeggen.

Bij een huis verderop stond een oude vrouw op haar stoep een nat stuk linnen uit te wringen. Haar handen bewogen langzaam, alsof ze iets wilde rekken dat ze niet wilde afmaken. Annelieke vroeg vriendelijk of het altijd zo stil was hier. De vrouw knikte, maar haar ogen gingen even naar het huis met het kozijn en daarna heel snel weer weg. Het was alsof ze zichzelf verraadde in dat ene moment dat te kort was om te ontkennen.

Ik vroeg of hier ooit een jongen had gewoond die vaak bij het raam stond.

Ze keek me aan met een blik die prikte. Niet boos. Niet vijandig. Maar alsof ze iets hoorde in mijn vraag wat ze liever niet wilde herkennen. Ze zei dat kinderen altijd in ramen kijken en dat namen van kinderen niet altijd belangrijk zijn. Toen liep ze naar binnen zonder haar linnen helemaal uit te spoelen. Haar deur viel dicht met een geluid dat zachter was dan de stilte die erop volgde.

We liepen verder. Bij de werkplaats hoorden we het scherpe geluid van hamers op metaal. De leerling die we eerder hadden gezien stond weer buiten, bezig met een grote ring die hij vast moest houden op een blok hout. Hij keek op toen we langsliepen. Kort. Maar die blik was genoeg om te weten dat hij ons herkende. Of misschien herkende hij onze vragen.

Nadars groette hem vriendelijk. Hij knikte terug, iets te snel, alsof hij bang was dat zijn meester hem hoorde praten. Toen ik vroeg of hij wist of er ooit iets gebeurd was in de straat, vooral bij dat huis met het donkere kozijn, sloeg hij zijn ogen neer.

Hij zei niets.

Maar hij tikte met zijn duim twee keer tegen de deurpost.

Alsof hij wilde zeggen: daar zit iets.

Zijn meester kwam naar buiten op dat moment en riep hem naar binnen. Hij wierp ons nog één korte blik toe, alsof hij wilde dat we begrepen dat hij meer wist. Toen verdween hij in de schemer van de werkplaats.

We bleven weer even staan. De straat was rustig, maar niet rustig op de manier die je geruststelt. Rustig zoals iemand die luistert naar je voetstappen zonder dat je weet waar die persoon staat.

We liepen terug naar het huis. De lucht voelde zwaarder nu we dichterbij kwamen. Niet alsof het gaat regenen, maar alsof de tijd zelf op ons drukte. Stacey raakte mijn hand aan en ik pakte haar meteen terug. Ik voelde dat ze gespannen was, meer dan ze liet zien.

Ik keek naar het kozijn en voelde meteen dat er iets in mij trok. Niet zoals een visioen, maar meer als een gedachte die niet van mij was. Een herinnering die probeerde terug te komen. Ik legde mijn vingers op de muur naast het kozijn, niet op het hout zelf.

Het beeld kwam toch.

Heel kort.

Als een schaduw aan de binnenkant van mijn oogleden.

De jongen.

Het licht.

De angst die niet van mij was.

Zijn gezicht, heel even dichterbij dan voorheen.

Ik hapte naar adem. Spot dook diep in mijn haar, zo snel dat het pijn deed.

Stacey keek mij aan alsof zij op hetzelfde moment iets zag. Ze zei dat de gedaante dichterbij leek te komen. Niet naar de jongen, maar naar ons. Alsof het licht door de tijd heen naar ons zocht.

Toen kraakte het kozijn.

Het geluid sneed door de lucht. Een scheur, maar dan van binnenuit. Alsof het hout iets wilde uitademen wat het te lang had vastgehouden. Ik

zette een stap achteruit. Stacey ook. Sirah sprong naar voren en snuffelde aan de grond alsof ze het geluid wilde opsporen.

Annelieke kwam tussen ons en het huis staan. Zij voelde dingen die wij niet voelden, maar ik zag aan haar ogen dat dit haar ook te ver ging. Lientje stond op en zei dat de grond iets voelde dat losgerukt was van een ander moment. Iets wat probeerde terug te komen.

Nadars zei dat dit geen gewone schaduw was. Dat dit iets was dat ooit ontstaan was terwijl iemand bang was. Dat het achterbleef in het licht, los van een lichaam.

Ik wist dat ze gelijk had.

Ik wist alleen niet hoe dicht het bij ons stond.

Toen gebeurde het.

In de spiegeling van het glas zag ik iets bewegen. Niet achter het raam, maar aan de rand van het licht dat erin viel. Een vorm die nergens begon en nergens eindigde. Een contour die te donker was voor de tijd van de dag.

De schaduw keek terug.

Niet met ogen, maar met aandacht.

Alsof hij begreep dat wij hem zagen.

Alsof hij ons kende.

Ik stapte achteruit. Stacey pakte mijn hand zo hard dat ik even schrok. Spot kroop in mijn kraag en bleef daar, trillend, alsof hij probeerde te verdwijnen.

De schaduw zakte weer weg.

Niet naar binnen.

Maar naar beneden. Alsof hij langs de muur gleeed en zich vastzette onder de rand van het raam.

Ik fluisterde dat hij daar was.
Stacey knikte.
Ze zei dat ze hem ook zag.

Nadars legde een hand op mijn schouder.
Ze zei dat de schaduw niet zomaar ontstaan was.
Dat iemand hem had achtergelaten in een moment dat te fel was om te dragen.

En dat wij dat moment niet konden vermijden.

We stonden nog steeds voor het huis.
Het kozijn was stil.
De lucht ook.
Maar ik voelde dat dit niet voorbij was.

Niet voor ons.
Niet voor de jongen.
Niet voor de straat.

En zeker niet voor de schaduw.

6. de Drempel naar Binnen

Ik had niet gedacht dat een huis kon ademen, maar toen ik daar stond, midden in die kamer, voelde het bijna alsof het dat probeerde. In elke plank, in elke kier, in elke schaduw zat iets dat bewoog zonder geluid te maken. Misschien kwam het door het licht dat door het raam viel, of door het stof dat in kleine wolkjes in de lucht hing. Maar ik voelde het. En ik wist dat dit niet alleen aan mij lag. Het huis keek terug.

De man die ons binnen had gelaten, stond nog steeds bij de tafel. Hij had zijn handen op het hout gelegd, vingers gespreid alsof hij kracht uit het tafelblad wilde halen. Zijn ogen gleden steeds kort naar het raam, nooit langer dan een fractie van een seconde, alsof hij bang was dat hij meer zou zien dan hij wilde. Ik begreep hem. Ik wilde zelf ook niet langer kijken dan nodig was.

Stacey stond naast me. Ik voelde haar knokkels tegen de mijne. Ze hield mijn hand vast zonder dat we daar echt over hadden nagedacht. Haar ademhaling was korter dan normaal. Als Stacey bang was, was dat nooit het soort angst dat je zag aan de buitenkant. Het zat in haar ogen. In de manier waarop ze keek naar dingen die anderen niet zagen. Alsof ze aan het zoeken was naar het punt waar zicht eindigde en waar zien begon.

Spot zat nog steeds hoog op mijn schouder, zijn snuit als een klein warm bolletje tegen mijn nek. Hij bewoog niet veel. Alleen zijn adem en af en toe zijn snorharen. Zoals altijd bij spanning groef hij zich half onder mijn haar. Het gaf me een gevoel dat ik zelf niet kon uitleggen. Alsof hij mij beschermde, terwijl hij de kleinste van ons allemaal was.

Sirah liep langzaam door de kamer. Haar hoeven maakten zachte tikken op de vloer. Ze snuffelde langs de randen van de muren, langs de tafelpoten, langs een lage kast. Ze maakte kleine geluidjes, geen echte waarschuwingen, maar wel onrustige. Het was alsof ook zij voelde dat de lucht hier anders was dan buiten.

Nadars en Annelieke stonden aan de zijkant. Niet bang, niet afwachting, maar aandachtig. Nadars hield haar armen los, maar haar houding was scherp. Als er iets gebeurde, zou zij dat voelen. Annelieke hield haar

handen ontspannen voor zich, maar haar ogen volgden elke beweging in de ruimte en buiten het raam. Lientje stond niet bij hen. Zij stond tegen de muur, hand plat op het hout, ogen gesloten. Zij voelde het huis zoals ik een voorwerp voelde. Alleen anders. Dieper. Rustiger.

Toen klonk het weer.

Het geluid dat alles had onderbroken.

Een klap.

Hard genoeg om een moment stil te zetten.

Het was niet vanuit het raam. Niet vanuit de tafel.

Het kwam vanachter een deur in de hoek van de kamer.

De man draaide zich langzaam om. Zijn gezicht veranderde een klein beetje, niet genoeg om bang te noemen, maar wel genoeg om te zien dat dit hem verraste. Alsof het geluid niet paste bij wat hij kende van zijn eigen huis.

Hij zei dat het vast iets van een plank was. Of een stuk gereedschap dat van een haak was gegleden. Hij zei het zo snel dat ik wist dat hij het liever geloofde dan dat hij echt wist wat er lag.

Hij liep naar de deur en legde zijn hand op de klink. Ik voelde dat de kamer iets vasthield. Niet hem. Niet ons. Maar iets wat al lang ergens wachtte. Ik wist dat achter die deur iets lag dat wilde dat wij het hoorden. Dat het geluid niet per ongeluk was geweest.

Annelieke vroeg of wij mee mochten kijken. Zij gebruikte een rustige stem, bijna kalm. De man keek haar lang aan. Daarna knikte hij, traag maar duidelijk. Hij duwde de deur open.

De ruimte was donkerder dan de woonkamer. Een smalle opslagkamer, nauwelijks breder dan een gang. Lucht die niet veel beweging had gekend. Stof dat zich had verzameld op planken langs de muur. Kisten die tegen elkaar waren gezet alsof niemand ze ooit meer wilde openen. Een bundel touw in een hoek.

En op de grond lag iets.

Een klein houten kistje.

Omgevallen.

Met de deksel half open.

Mijn adem stokte. Stacey hield haar hand om de mijne nog steviger vast. Sirah snuffelde meteen naar voren. Spot kroop dieper in mijn haar, alsof hij probeerde te verdwijnen.

De man vloekte zacht. Hij zei dat hij dat kistje eerder tegen de muur had gezet. Dat het daar normaal nooit vandaan bewoog. Dat het geen reden had om midden in de kamer te liggen.

Maar ik voelde meteen dat het niet zomaar gevallen was.

Het had geroepen.

Niet met woorden.

Maar met herinnering.

Ik liep langzaam naar het kistje toe, alsof de lucht dikker werd hoe dichterbij ik kwam. Mijn hand begon al te tintelen nog voordat ik het aanraakte. Ik wist dat dit geen gewone schat was. Geen gereedschap. Geen sleutel. Geen aandenken.

Het was een overblijfsel.

Van iemand.

Van een moment.

Stacey knielde naast me. Ze raakte het kistje niet aan, maar keek ernaar met die blik die alleen zij heeft. Alsof ze wachtte tot het beeld dat bij dit ding hoorde zichzelf zou laten zien.

Ik legde mijn vingers voorzichtig op de rand van de deksel. Het hout was koel, maar niet koud. Het voelde glad door gebruik. Ik voelde niet meteen een sterke emotie zoals bij het kozijn. Eerst kwamen de kleine dingen. De dagelijkse aanrakingen. De handen die het hadden opengemaakt en weer

gesloten. De tijd die eroverheen was gegaan zonder dat iemand echt durfde te kijken wat erin lag.

Toen drukte ik iets steviger.

Een golf van warmte trok door mijn vingers naar mijn arm.

Mijn borst werd strak.

Mijn ademhaling stokte.

Ik voelde vingers.

Niet van mij.

Van iemand die dit vasthield alsof dit zijn laatste veilige plek was.

Ik zag geen visioen helemaal.

Geen volledige scène.

Maar flarden.

Korte beelden.

Bewegingen.

Een jongen die het kistje opende terwijl de lucht achter hem te fel werd.

Licht dat tegen het hout danste.

Een hand die trilde, maar het kistje niet losliet.

Een naam die ergens in de kamer werd gezegd, maar nooit hardop.

Ik trok mijn hand weg en ademde diep in.

De wereld draaide kort.

Spot trilde tegen mijn nek.

Stacey keek me aan.

Ik zag aan haar ogen dat zij meer had gezien dan ik.

Ze fluisterde dat de jongen iets had verstopt.

Iets kleins.

Iets dat niet mocht verdwijnen.

Ik keek naar het kistje.

Naar de halfopen deksel.

En ik wist dat ik hem moest openen.

Mijn vingers trilden toen ik de deksel helemaal optilde.
Binnenin lag een klein linnen zakje.
Strak dichtgeknoopt.
Vuil aan de randen.
Nog warm van mijn aanraking.

Ik pakte het voorzichtig op.
Het voelde zwaar voor iets dat zo klein was.

Stacey fluisterde dat dit niet zomaar iets van hem was.
Het was iets dat hij bewaarde toen hij bang was.
Toen hij wist dat dat licht achter hem niet hoorde te bestaan.

Ik hield het zakje vast in mijn handen.
Mijn vingers tintelden.
Mijn hart sloeg te snel.

En diep vanbinnen wist ik dat we een stukje van zijn verhaal vasthielden.
Niet genoeg om het te begrijpen.
Maar genoeg om de schaduw dichterbij te laten komen.

Want vanaf het moment dat ik dat zakje vast had, voelde ik het.

We stonden niet meer alleen in de kamer.

Iets keek naar ons.
Niet vanuit het raam.
Niet vanuit het huis.

Maar vanuit het zakje zelf.
Alsof het wachtte.
Alsof het wist dat wij het hadden gevonden.

En dat zijn naam nu niet lang meer verborgen zou blijven.

7. Wat het Zakje Niet Meer Kon Verbergen

Ik had het linnen zakje nog maar net in mijn handen toen ik al wist dat dit geen gewoon voorwerp was. Het voelde alsof er iets tegen mijn vingers duwde van binnenuit. Niet letterlijk. Het was geen beweging. Meer een aandacht. Alsof iets in dat zakje mij zag terwijl ik het vasthield. Ik slikte en probeerde mijn adem onder controle te krijgen, maar dat lukte niet meteen.

Stacey bleef vlak naast me zitten. Haar blik was gericht op het zakje, niet alsof ze wilde weten wat erin zat, maar alsof ze probeerde te zien wat ik voelde. Soms kan zij dat. Alsof mijn gave door haar ogen loopt. Ze zei zacht dat ik het niet moest openen als het te veel werd. Maar ik wist dat we dat niet konden uitstellen. Niet na alles wat de straat ons had laten zien.

Spot kroop dieper in mijn haar en maakte een zacht trillend geluid. Ik voelde zijn pootjes tegen mijn nek. Hij duwde zijn snuit tegen mijn huid alsof hij wilde dat ik het weglegde. Maar iets in mij zei dat we dit zakje moesten openen voordat het huis zelf dat voor ons zou doen.

Sirah liep langzaam om ons heen en bleef vlak achter Stacey zitten. Ze hield haar kop laag, oren naar voren gericht. Ze maakte dat lage knorretje dat ik alleen van haar kende wanneer ze spanning rook die niet van mensen kwam.

De man van het huis stond bij de deuropening naar de opslagkamer. Zijn handen hingen los naast zijn lichaam, maar zijn schouders stonden gespannen. Alsof hij wist wat er in dat zakje zat, maar zijn hoofd niet wist of hij het ons wel wilde laten ontdekken.

Nadars stond tussen mij en de deur in. Ze keek niet naar het zakje. Zij keek naar de kamer, alsof ze wilde voelen of er iets dichterbij kwam. Ze had gelijk. De lucht voelde anders. Niet kouder, maar zwaarder. Alsof er iets in de kamer was dat een vorm probeerde te vinden.

Annelieke stond iets verder naar achter, maar haar blik was niet op ons gericht. Zij keek naar de ruimte achter de man, naar een plek waar geen

licht kwam. Haar ogen werden langzaam smaller. Dat deed ze alleen wanneer ze iets zag dat anderen niet zagen. Of iets wat ze niet vertrouwde.

Lientje stond bij de muur. Haar vingertoppen rustten op het hout en haar lichaam leek bijna in het ritme van de muur te ademen. Ze zei zacht dat de grond iets voelde. Iets wat wakker aan het worden was. Dat het hetzelfde gevoel was als in de straat, maar dichterbij. Persoonlijker.

Ik knielde steviger neer en legde het zakje in mijn open handpalm. Mijn hart sloeg sneller. Mijn hoofd voelde warm. Mijn adem was kort. Ik wist dat dit het moment was waarop het verhaal zich niet langer verborgen kon houden.

Ik trok voorzichtig aan het touwtje.
Niet hard.
Niet gehaast.

Het bewoog meteen.
Alsof het touwtje zich los wilde maken voordat ik het echt vastpakte.

Het linnen zakje viel open.
In mijn hand lag iets kleins.
Een houten schijfje.
Rond.
Donker.
Met een stukje touw eraan.

Eerst dacht ik dat het misschien een stuk speelgoed was.
Of een soort talisman.
Maar toen ik het omdraaide, zag ik het.

In het hout stond een letter gekerfd.
Niet netjes.
Niet diep.
Maar scherp genoeg om te voelen.

Een J.

Ik slikte.

Mijn vingers begonnen te tintelen.

Spot dook meteen helemaal in mijn haar, zijn snuit niet meer zichtbaar.

Stacey fluisterde dat ze de jongen zag.

Niet volledig.

Maar zijn hand.

Zijn duim.

Hoe hij dit maakte.

Hoe hij haast had.

Ik voelde dat ook.

Ik legde mijn vingers zacht op de letter.

Een warmte trok door mijn hand.

Mijn adem stokte.

En mijn zicht werd wazig.

Het visioen kwam niet als een flits.

Het kwam in golven.

Zacht eerst.

Toen harder.

Ik voelde een houten vloer.

De geur van rook.

Een lichaam dat zich klein maakte in de hoek van een kamer.

Een jongen, zijn knie opgetrokken, zijn hoofd omlaag.

Zijn adem ging snel.

Hij duwde het schijfje in zijn hand, alsof het hem tegen iets moest beschermen.

Achter hem begon iets te gloeien.

Licht.

Te fel.

Te dichtbij.

Hij kneep zijn ogen dicht.

Maar hij draaide zich toch om.

Te langzaam.

Te nieuwsgierig.
Te bang.

Ik voelde zijn angst door mijn vingers trekken.
Mijn eigen keel werd droog.
Tranen prikten in mijn ogen, maar ik wist niet of ze van mij waren of van hem.

Ik liet het schijfje vallen in mijn handpalm en trok mijn vingers langzaam terug.
Mijn hart bonsde in mijn borst.

Stacey pakte mijn arm vast.
Ze kneep zacht.
Ze zei dat zijn naam met een J begon.
En dat dit geen speelgoed was.
Dit was iets dat hij droeg.
Iets dat hij maakte toen hij wist dat het misging.

Toen viel de temperatuur in de kamer plotseling omlaag.

Niet koud genoeg om te rillen.
Maar koud genoeg dat ik voelde hoe de lucht dichter werd.
Alsof iemand tussen ons in stond.
Of iets.

De man keek naar het raam.
Zijn ogen werden groot.
Hij zette een stap achteruit.

Ik draaide mijn hoofd.
Langzaam.
Bang om te zien wat ik wist dat daar zou zijn.

In de spiegeling van het glas stond een silhouet.
Niet scherp.
Niet helemaal zichtbaar.
Maar wel daar.

De schaduw.
Hij keek naar ons.
Naar het zakje.
Naar het schijfje in mijn hand.

Mijn adem ging sneller.
Spot kroop tot onder mijn kraag.
Sirah maakte een laag, waarschuwend geluid.

Stacey fluisterde dat hij dichterbij was gekomen.
Dat de schaduw niet meer bij het raam stond, maar tussen het licht en ons
in hing.
Alsof hij wachtte tot wij het begrepen.

Ik stond langzaam op en hield het zakje stevig vast. Mijn knieën voelden
slap. De lucht plakte tegen mijn huid. De schaduw in het glas bewoog niet,
maar het licht achter hem leek te trillen.

De man fluisterde dat de jongen ooit bij dat raam had gestaan toen dit
begon. Dat hij naar dat licht keek. En dat dat het moment was waarop
alles misging.

Ik vroeg naar zijn naam.
Mijn stem trilde, maar de vraag moest eruit.
Het moest.

De man hield zijn adem in.
Hij sloot zijn ogen.
Hij vormde een letter.

Ik zag zijn lippen bewegen.
Een J.
Nog een klinker daarna.
Hij wilde hem zeggen.

Maar het glas achter hem scheurde.
Niet echt.
Niet kapot.

Maar er ging een scheur van licht doorheen, alsof het moment uit het verleden door het heden heen duwde.

De man stakte.
Hij keek naar ons.
Hij schudde zijn hoofd.

Hij zei dat we het pas zouden weten als wij er klaar voor waren.
Dat de naam zichzelf zou laten horen.
Op de plek waar het begon.

En toen trok de schaduw zich terug.
Niet langzaam.
Maar in één scherpe beweging naar de rand van het raam.
Alsof hij mij wilde ontglippen.
Of vooruit wilde.
Alsof hij een plek kende waar hij ons naartoe wilde trekken.

Ik wist op dat moment één ding zeker.

De schaduw was niet alleen een afdruk.
Niet alleen een herinnering.
Hij wilde iets.
En nu wij het zakje hadden gevonden, wist hij waar wij zouden zoeken.

En alles in mij zei dat de plek waar dit begon dichterbij was dan wij dachten.

8. Waar Hij Eindelijk Niet Meer Alleen Stond

Ik wist dat het moment er zou komen. Dat we niet voor altijd om het huis heen konden blijven lopen, om het kozijn heen, om de schaduw heen. Elke stap die we hadden gezet, had ons hierheen geleid. Naar de straat. Naar de plek waar Joost ooit had gestaan. Naar het moment dat zich nooit helemaal had afgesloten.

Het voelde alsof de lucht wachtte op onze ademhaling. Alsof het licht in de straat een beetje achterover hing, alsof het wilde zien wat wij gingen doen. Het schijfje met de letter J lag nog steeds warm in mijn hand. Ik voelde de groeven alsof ze nieuw waren. Alsof de jongen ze er een paar tellen geleden nog zelf in had gekerfd.

Stacey stond naast me. Haar hand vond de mijne zonder dat ze behoefde te kijken. Ze zei dat wij nu moesten doen wat hij toen niet kon. Niet door het licht in te stappen, maar door het moment af te maken. Door hem niet meer alleen te laten.

Annelieke stond vlak achter ons, klaar om in te grijpen als het moest. Nadars hield de omgeving in de gaten. Lientje stond met haar hand tegen de muur, haar ogen half dicht, alsof ze met het huis zelf praatte. Sirah liep kleine rondjes, steeds weer terug naar ons, alsof ze zeker wilde weten dat wij hier echt hoorden te staan.

Ik liep langzaam naar het kozijn.
De plek waar alles ooit was begonnen.
De plek waar alles weer open moest gaan.

Mijn vingers trilden, maar ik legde mijn hand toch op het hout. Spot kroop meteen in mijn haar, zijn kleine lijfje warm tegen mijn nek. Ik voelde zijn pootjes. Zijn angst. Zijn vertrouwen. Hij verborg zich, maar hij bleef toch bij mij.

Toen raakte ik het kozijn echt aan.
Vol.
Bewust.

Het visioen kwam onmiddellijk.

Niet als flits.

Niet als zachte golf.

Maar als een opening die tegelijk werd opengetrokken en naar buiten geblazen.

Ik stond in dezelfde straat.

Maar in een ander jaar.

1674.

De lucht was niet zoals nu. Hij was helderder en tegelijk zwaarder. Een soort dof licht dat niet uit de zon kwam. Een licht dat zichzelf leek te maken.

En hij stond daar.

Joost.

Hij stond vlak voor me, op de exacte plek waar ik stond.

Zijn schouders waren hoog opgetrokken.

Zijn adem snel.

Zijn ogen gericht op iets wat achter hem lag.

Iets dat hij niet wilde zien en toch niet kon negeren.

Hij hield het schijfje in zijn hand.

Dezelfde letter.

Dezelfde angst in de groeven.

Ik voelde zijn ademhaling door mijn eigen borst trekken.

Zijn twijfel in mijn keel.

Zijn schok toen het licht achter hem begon te gloeien.

Het was geen kaars.

Geen vuur.

Geen weerkaatsing.

Het was licht dat uit zichzelf ontstond.

Zonder bron.

Zonder reden.
Alsof het uit de lucht werd getrokken.

Ik zag hoe hij zich omdraaide.
Langzaam.
Veel te langzaam.
Alsof de tijd hem tegenhield.
Of zijn eigen angst dat deed.

Het licht werd feller.
Witter.
Zwaarder.

En daarin ontstond de vorm.

De schaduw.

Hij was geen mens.
Geen dier.
Geen contour die je kon volgen.

Hij was afwezigheid.
Een plek waar het licht niet kon blijven zitten.

Het was alsof iemand een vorm had uitgesneden uit het licht zelf.

Joost hapte naar adem.
Zijn hand kneep het schijfje bijna kapot.
Zijn ogen werden groot en donker.

Hij wilde weg.
Hij wilde roepen.
Hij wilde leven.

Maar niemand had hem gehoord.
Niemand had hem gezien.
Niemand stond naast hem.

Tot nu.

Ik stapte in het visioen dichters naar hem toe.

Niet fysiek, maar met mijn gevoel.

Ik legde mijn hand op zijn arm.

Ik voelde hem echt.

Warm.

Levend.

Bang.

Ik zei in mijn hoofd dat hij niet meer alleen was.

Dat wij er waren.

Dat ik hem zag.

Dat ik hem voelde.

Hij keek op.

Zijn blik raakte de mijne.

Door de tijd heen.

Alsof wij altijd al verbonden waren geweest door dat ene moment.

Hij opende zijn mond.

Een naam vormde zich.

Niet die van mij.

Zijn eigen.

Joost.

Het klonk niet hard.

Niet dwingend.

Maar als een bevrijding.

Op dat moment bewoog de schaduw.

Niet naar hem.

Niet naar mij.

Maar naar het punt tussen ons in.

Alsof hij proefde hoe dicht wij bij elkaar stonden.
Hoeveel sterker hij werd van het moment dat nooit was afgemaakt.

Stacey greep mijn hand.
Ik voelde haar kracht door mijn arm trekken.
Zij zag het hele beeld.
Elke rand van de schaduw.
Elke flikkering van het licht.

Zij fluisterde dat wij het moesten breken voordat hij dat deed.

Ik wist wat ze bedoelde.

Niet het licht.
Niet de schaduw.
Maar de herhaling.

Het moment kon niet eindeloos blijven bestaan.
Het moest een einde krijgen.
Een echt einde.

Ik pakte het schijfje met beide handen vast.
Ik voelde Joost's vingers erin.
Zijn angst.
Zijn hoop.
Zijn laatste gedachte.

Ik zei zijn naam hardop.
Niet schreeuwend.
Maar helder.

Joost.

Het was genoeg.

De schaduw trok terug.
Niet langzaam.
Maar alsof hij werd teruggetrokken door de kern van het licht.

Het licht flitste.
De straat trilde.
De muren haalden adem.

Joost keek mij nog één keer aan.

Zijn schouders zakten.
Zijn ogen werden zacht.
Zijn mond vormde een woord dat ik niet hoorde maar wel voelde.

Dank.

Toen loste hij op.
Niet uit elkaar.
Maar vrij.
Als een ademhaling die eindelijk mocht ontsnappen.

Het visioen brak open.
Ik viel half tegen Stacey aan.
Zij hield me vast.
Annelieke pakte mijn arm.
Lientje ving me aan de andere kant op.
Sirah duwde haar kop tegen mijn been.
Spot kroop voorzichtig uit mijn haar.

De lucht in de straat was weer licht.
Gewoone licht.
Daglicht.
Tijd.

Het kozijn voelde stil.
Echt stil.
Niet leeg.
Maar rustig.

We stonden daar met zijn allen.
En ik wist dat de schaduw niet meer vastzat aan dit moment.

Niet meer in de straat.

Niet meer in het huis.

Maar ik voelde ook iets anders.

Een kleine trilling.

Diepe echo.

Niet in 1674.

Maar in het heden.

Er was nog iets dat wachtte.

Niet van Joost.

Maar van het licht zelf.

En ik wist dat wij nog niet klaar waren.

9. de Echo die Niet Wilde Verdwijnen

Toen Joost verdween en het licht zich terugtrok, dacht ik even dat alles klaar was. Het voelde alsof de straat een diepe ademhaling deed. Alsof de muren spanning loslieten die ze al jaren vasthielden. Het kozijn voelde warm, niet dreigend. De lucht rook naar nat hout, maar niet op de manier die me bang maakte.

Toch bleef er iets in mij trekken.
Een klein, dun lijntje dat strak stond.
Niet in 1674.
Maar in mij.

Ik voelde het onmiddellijk na het visioen. Alsof er een schaduw onder mijn huid zat. Niet van Joost. Niet van dat moment. Maar van iets dat me volgde. Iets dat nog niet klaar was.

Stacey merkte het ook. Ze keek naar me zoals ze niemand anders ooit aankeek, alsof ze in mijn ogen wilde zien wat ik voelde. Ze vroeg of ik het ook hoorde. Ik wilde vragen wat ze bedoelde, maar toen voelde ik het.

Een trilling.
Niet van de grond.
Niet van het kozijn.
In het houten schijfje.

Het lag nog steeds warm in mijn hand.
Te warm.

Ik keek naar de letter J.
De groeven waren niet anders.
Maar de warmte was vreemd.
Levend.

Sirah begon zacht te knorren. Haar poten schuifelden nerveus over de straatstenen. Spot kroop dieper in mijn haar, zijn snuit trillend tegen mijn nek.

Annelieke kwam langzaam naast me staan. Ze raakte mijn schouder aan. Heel zacht. Ze zei dat ik moest blijven ademen. Dat het soms zo was dat dingen die losgelaten werden, nog een stukje van zichzelf meenamen in je lichaam. Vooral als je ze had vastgehouden op het moment dat ze vrijkwamen.

Maar dit voelde anders.
Dit voelde alsof iets me nodig had.
Of claimde.

Nadars zei dat we terug moesten naar onze tijd. Dat wat hier in 1674 hoorde, afgerond was. Dat het verhaal dat hier had vastgezeten, nu ruimte had gemaakt om te rusten. Maar ze keek naar mijn hand terwijl ze dat zei. Alsof ze wist dat niet alles los was gekomen.

Ik knikte.
Maar diep vanbinnen voelde ik dat we niet vrijwillig teruggingen.
We zouden worden teruggehaald.

Door het voorwerp.
Door wat eraan vastzat.
Door de echo.

De lucht achter ons begon te veranderen.
Niet snel.
Niet fel.
Maar zacht.
Alsof een gordijn van tijd zich langzaam optilde.

Lientje zei dat de grond onder ons de tijd voelde schuiven. Alsof wij al niet meer helemaal in 1674 stonden, maar ook niet meer in 2026.

Mijn benen werden licht.
Mijn hoofd zwaar.
Spot drukte zich tegen mijn nek.
Stacey pakte mijn hand en trok me dichterbij haar toe.

Ze zei dat we niet bang moesten zijn.
Maar dat zei ze alleen als zij zelf bang was.

En toen gebeurde het.

Het schijfje in mijn hand klopte.
Niet als een hartslag.
Meer als een waarschuwing.

Het licht om ons heen werd wit.
Tijd knapte open als een draad die te strak stond.
De straat vervaagde.
De lucht verdween.
De stemmen van Annelieke, Nadars en Lientje raakten achter ons.

We vielen.
Niet naar beneden.
Maar naar voren.
Terug.

Ik voelde mijn knieën de grond raken.
Mijn handen trilden.
Mijn adem stokte.
Het licht trok weg.

En toen rook ik het.

Heden.

Het rook naar winterlucht en moderne rook.
Naar fietsbanden.
Naar nat asfalt.

Stacey zat naast me op de stenen van de Vlamingstraat.
Onze Vlamingstraat.
2026.

Spot kroop voorzichtig uit mijn haar en keek nerveus om zich heen.
Sirah was er niet.
Annelieke niet.
Nadars niet.
Lientje niet.

Alleen Stacey en ik.

Ik dacht dat het klaar was.
Dat het verhaal dat in 1674 vastzat nu echt afgesloten was.
Tot ik het schijfje weer voelde.

Het was ijskoud.

Zo koud dat mijn vingers eromheen verkrampste.
De groeven in de letter J trokken aan mijn huid.

En toen hoorde ik het.

Niet met mijn oren.
Maar in mijn hoofd.
Als een echo.
Zachter dan een fluistering.
Maar duidelijk.

Niet Joost.
Niet zijn angst.

Een andere toon.
Iets scherper.
Iets dat niet meer in 1674 hoorde.
Iets dat was meegekomen.

Stacey keek op.
Haar ogen waren groot.
Ze kneep in mijn arm.

Ze zei dat hij niet de enige was geweest.
Dat er in het licht iets achter hem had gezeten.
Iets dat geen naam had.
Iets dat geen vorm wilde.
Maar dat nu, door onze aanraking, door de tijd heen was geglipt.

Ik voelde mijn maag samentrekken.
Ik keek naar het kozijn van onze tijd.
Hetzelfde raam.
Maar het licht erin trilde.

Niet echt.
Maar in mijn hoofd.
Alsof het een signaal gaf.

Stacey kwam langzaam naast me staan.
Ze keek naar het raam.
Ze kneep mijn hand.

Ze zei dat het niet klaar was.
Dat het nooit alleen om Joost was gegaan.
Dat het licht in 1674 iets had losgelaten toen wij het moment openbraken.

Een echo.
Een rest.
Een fragment van de schaduw.

En elf woorden kwamen in mij op die ik niet zelf bedacht had.

Wat niet had mogen blijven, is toch meegekomen.

Mijn hart sloeg te snel.
Ik hoorde de wind.
Ik hoorde de stad.
Ik hoorde mijn eigen adem.

En daar doorheen, alsof het tussen de jaren in hing, hoorde ik één dof, hol geluid.

Een zachte klop.

In de steen.

Onder het raam.

In het kozijn.

In mijn hoofd.

Stacey voelde het ook.

Ze trok mij een stap naar achter.

Ze zei dat de schaduw niet meer vastzat aan een moment.

Hij zat vast aan ons.

Ik keek naar het schijfje.

Naar de letter J.

Ik wist dat het niet meer alleen van Joost was.

Dat het nu ook een sleutel was.

Of een waarschuwing.

Of een grens.

De lucht om ons heen werd kouder.

De gloed onder het raam werd donkerder.

De echo groeide.

Nog een klop.

Iets harder.

Iets dichterbij.

En ik wist dat wij nog één ding moesten doen.

We moesten het moment in het heden sluiten.

Voordat iets dat niet meer in onze tijd thuishoorde hier vorm kon krijgen.

Stacey keek me aan.

Haar ogen trilden.

Maar haar hand was warm.

Ze zei dat dit het was.

De mega climax.

De laatste stap voordat wij terug konden naar gewoon ademen.

En we stapten samen naar het kozijn.

Heel langzaam.

Heel stil.

Tot de echo op ons reageerde.

Tot de laatste schaduw zich wilde laten zien.

10. Waar Het Licht Eindelijk Stil Werd

Ik dacht dat ik wist wat angst was. De angst van een oud moment. De angst van een jongen die alleen was. De angst van een schaduw die gevormd was uit iets wat niemand had begrepen. Maar wat ik toen voelde, in 2026, voor het kozijn van de Vlamingstraat, was anders.

Het was niet de angst voor iets dat bestond.

Het was de angst voor iets dat vorm probeerde te krijgen.

Het raam van onze tijd trilde zacht. Niet genoeg om te bewegen, maar genoeg om te voelen. Alsof het op punt stond om terug te praten. Of terug te halen. De echo uit 1674 was niet verdwenen. Hij hing tussen ons in, klaar om zichzelf een plek te geven die hij nooit had mogen krijgen.

Stacey kneep mijn hand. Haar ogen stonden strak, alsof ze probeerde een vorm te zien die nog geen vorm had. Ze zei dat hij dichterbij was. Maar ze zei niet hij als in Joost. Ze bedoelde iets anders. Iets dat losgekomen was toen wij zijn moment hadden geopend. Iets dat nu in het heden een keuze probeerde te maken.

Spot kroop diep in mijn haar. Ik voelde zijn hartje tegen mijn nek. Hij bleef stil. Te stil. En Sirah was er niet dit keer om het voor ons te voelen. We stonden hier met zijn tweeën. Alleen ons. Onze handen. Onze gaven.

Ik legde mijn hand op het kozijn.

De steen voelde koud.

Te koud.

De echo reageerde meteen.

Een klop.

Zachter dan in hoofdstuk negen.

Maar doordringender.

Als een vinger tegen een deur die niet hoort te bestaan.

Ik voelde een trilling door mijn arm.
Een koude tinteling.
Alsof iets probeerde te glijden in de ruimte tussen mijn gedachten.

Stacey fluisterde dat ik het niet moest binnenlaten.
Ik wilde haar vragen hoe.
Maar toen voelde ik het.

Het schijfje in mijn hand.
De letter J.
Hij was niet meer koud.
Niet meer warm.
Hij voelde leeg.
Niet leeg van betekenis, maar alsof wat erin had geleefd, weg was.
Alsof het nu alleen nog een sleutel was.

Ik kneep mijn vingers eromheen.
En toen gebeurde het.

De lucht voor het raam werd donkerder.
Niet zoals een wolk.
Niet zoals een schaduw van een gebouw.
Meer als een vouw in de tijd zelf.

Het was alsof het licht zich dubbelvouwde.
Alsof de plek waar Joost ooit had gestaan, even boven onze tijd lag.
Niet helemaal open.
Niet helemaal gesloten.

Stacey zei dat de echo iets wilde.
Niet ons.
Niet onze wereld.
Maar vorm.
Iets wat het nooit helemaal had gehad.

Ik voelde mijn adem trillen.
Mijn knieën werden licht.
Spot drukte zich tegen mijn nek alsof hij me wilde waarschuwen.

Ik keek naar Stacey.
Zij knikte heel zacht.
Ze zei dat wij het moesten sluiten.
Maar dat de schaduw dan misschien nog een laatste keer zou proberen
door te breken.

Ik vroeg hoe.
Ze zei dat het kozijn alleen dicht kon als het niet meer naar iets terug
hoefde te luisteren.

Dat betekende dat ik het schijfje moest wegleggen.
De laatste verbinding.
De laatste draad.

Ik wilde dat niet.
Het voelde alsof ik Joost daarmee voor altijd zou verliezen.
Alsof ik dat moment, die blik, dat ene woord, zou verraden.

Maar toen voelde ik iets anders.
Een zachtheid.
Alsof iemand me geruststelde.
Niet met woorden.
Meer met een aanwezigheid.

Ik wist ineens dat dit niet Joost was.
Hij was weg.
Vrij.
Rustig.
Het was de echo die nog hier was.
De echo die wij niet mochten laten blijven.

Ik knielde voor het kozijn.
De straatstenen waren koud tegen mijn knieën.
Stacey knielde naast me.
Onze schouders raakten elkaar.

Ik legde het schijfje op de steen.
Voorzichtig.
Met mijn vingers om de letter heen.

De lucht werd kouder.
De echo klopte harder.
Ik hoorde een lage toon diep in mijn oren.
Niet echt geluid.
Meer een druk.

Stacey legde haar hand op het kozijn, vlak naast de mijne.
Haar stem trilde een beetje toen ze zei dat ik het moest loslaten.
Niet een beetje.
Helemaal.

Ik haalde diep adem.
Ik voelde Spot tegen mijn nek.
Ik voelde mijn hart.
Ik voelde het hout tussen mijn vingers.

Toen liet ik het los.

Het schijfje bleef liggen.
Maar het voelde meteen anders.
Alsof de warmte wegvloede die niet van ons was.

En toen ging het snel.

Het kozijn begon te gloeien.
Niet fel.
Maar met een zacht, wit licht.
Alsof alles wat erin had vastgezet eindelijk naar buiten mocht.
Niet om ons te raken.
Maar om te verdwijnen.

De echo klopte nog één keer.
Heel hard.
Alsof hij zijn kans greep om door te breken.

Maar Stacey was sneller.

Ze kneep mijn hand.

Haar ogen waren strak, maar helder.

Ze duwde haar hand tegen het hout en zei dat het genoeg was.

Dat het moment nu van ons was.

Niet van de schaduw.

Niet van de echo.

Het licht trok samen.

De lucht werd warm.

De trilling verdween.

Het kozijn klapte niet dicht.

Het ademde uit.

En toen was het stil.

Echt stil.

Alsof de straat zichzelf weer terugvond.

Ik zakte achterover op de stenen.

Mijn hoofd tegen de muur.

Mijn hart nog te snel.

Spot kwam voorzichtig tevoorschijn en kroop onder mijn haar uit.

Stacey kwam naast me zitten.

Ze legde haar hand op mijn knie.

Ze zei dat het voorbij was.

Echt voorbij.

En ik voelde dat ze gelijk had.

Niet omdat het licht was verdwenen.

Niet omdat de echo weg was.

Maar omdat er eindelijk rust zat in de plek waar hij ooit had gestaan.

Joost was vrij.

De straat was vrij.

En wij waren nog hier.

Ik keek naar het schijfje op de steen.
Het was gewoon hout.
Geen gloed.
Geen warmte.
Geen echo.

Alleen een J.
Een herinnering.
Geen last.

Stacey glimlachte klein.
Ik voelde tranen prikken, maar niet van angst.
Meer van opluchting.

Ik sloot mijn dagboek in mijn hoofd af met een gedachte die vanzelf kwam.

Sommige schaduwen willen blijven,
maar alleen als niemand ze ziet.
En sommige lichten keren terug,
maar alleen als iemand durft te kijken.

Vandaag hadden wij gekeken.
En daardoor mocht het licht eindelijk stil worden.

Nawoord

De Vlamingstraat heeft vele lagen. Niet alleen de stenen waar mensen dagelijks overheen lopen, maar ook de verhalen die, soms zonder dat iemand het merkt, achterblijven in hoekjes van tijd. Wat Josefiën en Stacey meemaakten, is zo'n verhaal dat niet bedoeld was om vergeten te worden. Niet omdat het groot was of luid, maar omdat het klein was en daardoor kwetsbaar.

Joost bestond niet meer in de wereld van nu. Zijn voetstappen waren verdwenen, zijn ademhaling allang verstomd. Maar de herinnering aan hem zat nog in het hout, in het licht, in de echo van wat er in 1674 gebeurde. En zolang niemand dat zag, bleef het bestaan als een los draadje, strak en onrustig.

Dankzij Josefiën en Stacey werd dat draadje eindelijk afgehecht. Niet door het verleden te veranderen, maar door het te erkennen. Door te luisteren. Door te durven voelen. Soms is dat het enige wat een oud verhaal nodig heeft om weer te rusten.

Het schijfje, de letter, de schaduw en het licht zijn nu alleen nog onderdelen van een geschiedenis die niet langer om aandacht schreeuwt. De Vlamingstraat ademt zoals straten dat horen te doen. Stil. Gewoon. En toch net iets voller dan eerst, alsof er nu iets van dankbaarheid in de lucht hangt.

Misschien komt dat doordat sommige verhalen, zelfs als ze eindigen, een kleine warmte achterlaten. Een herinnering aan moed, vriendschap en het soort kijken dat dieper gaat dan de oppervlakte. Het soort kijken dat alleen mensen doen die geen stap terugzetten wanneer de tijd even stil blijft staan.

En morgen gaat iedereen weer gewoon door, zonder te weten wat daar ooit hing, vlak onder een kozijn. Maar wie ooit op die plek komt en net iets langer kijkt, ziet misschien dat het licht daar nét iets rustiger valt.

Wanneer Josefien een oud stukje raamkozijn aanraakt, voelt ze een angst die niet van haar is.

Stacey ziet tegelijk een vorm zonder contouren, een schaduw die zich niet aan tijd lijkt te houden.

Binnen één ademhaling worden de meiden meegesleurd naar het jaar 1674, naar de Vlamingstraat, waar een vergeten jongen ooit in het verkeerde licht keek.

Wat begint met een fluistering in hout, groeit uit tot een gevaarlijke echo die zelfs in het heden niet wil verdwijnen.

In de straten van Delft, tussen oude gevels en onrustige schaduwen, moeten Josefien en Stacey een verhaal afmaken dat eeuwenlang onverwerkt bleef.

Met de hulp van Annelieke, Nadars, Lientje en het eigenwijze hangbuikzwijntje Sirah ontdekken zij dat sommige schaduwen alleen rust krijgen als iemand eindelijk durft te luisteren.

Maar het verleden laat hen niet zomaar weer gaan.

En wat in 1674 werd losgemaakt, probeert in 2026 opnieuw vorm te vinden.

Een spannend en historisch verweven avontuur vol visioenen, tijdsprongen en vriendschap.

Voor iedereen die gelooft dat sommige verhalen pas eindigen wanneer iemand ze eindelijk ziet.

Vlamingstraat, Delft, 1674 ☺